

12. Шмід Е. 1941. Vegetationsgürtel und Biocoenose. Berichte der Schweizerischen botanischen Gesellschaft. – Zurich.

УДК 630.567+345

Доц. О.Г. Бабіч, канд. с.-г. наук;
проф. В.Є. Свириденко, канд. с.-г. наук – НАУ, м. Київ.

**НАДІЙНИЙ СОРАТНИК І ПОСЛІДОВНИК АКАДЕМІКА
П.С. ПОГРЕБНЯКА – ПРОФЕСОР Д.Д. ЛАВРИНЕНКО
(ДО 90-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)**

Наведені зв'язки професора Д.Д. Лавриненко з академіком П.С. Погребняком за період їх сумісної роботи в Інституті лісу АН УРСР та біографічні дані Д.Д. Лавриненко у зв'язку з 90-річчям від дня народження.

*Doc. A.G. Babitch, prof. V.Ye. Svyrydenko – National Agricultural
University of Ukraine, Kyiv*

**The Reliable Colleague and the Successor of Academic P.S. Pogrebnjak –
Professor D.D. Lavrinenko (by 90-years anniversary from birthday)**

The connections of Prof. D.D. Lavrinenko which academician P.S. Pogrebnjak during period of their common work at the Institute of Forest of Academy of Science of Ukraine is presented. Also biography details of D.D. Lavrinenko in connections with his 90-year Jubilee is described.

Дмитро Данилович Лавриненко був співробітником Інституту лісівництва (з 1955 р. – Інституту лісу) АН УРСР з 1946 і до 1956 рр., коли інститут злився з УкрНДІЛГА. За це десятиріччя Д.Д. Лавриненко бере участь у широкомасштабних дослідженнях, які організовував академік П.С. Погребняк – директор даного інституту. Ці дослідження велися на основі лісівничо-екологічної типології і на рубежі 40-50-х рр. ХХ ст. були спрямовані на лісо-типологічну діагностику безлісних земель у зв'язку з роботами по захисного лісорозведення в лісостеповій та степовій зонах України. Проводилися дослідження впливу деревних порід на ґрунти.

Д.Д. Лавриненко вже у 1950 р. був цілком переконаний у правильності підходів П.С. Погребняка щодо лісотипологічної класифікації місцеоселень. Саме йому і було доручено виступити з доповіддю "Значення типів лісу у лісовому господарстві" на першій всесоюзній нараді з лісової типології, яка відбулася 3-5 лютого 1950 р., і на якій розгорілася дискусія між представниками напрямків – фітоценологічним, який очолював В.М. Сукачов, і лісівничо-екологічним на чолі з П.С. Погребняком.

Д.Д. Лавриненко відстоював позиції лісівничо-екологічної типології і на Республіканській конференції з питань подальшого розвитку степового лісорозведення в Україні, яка відбулася у жовтні 1950 р. на ній він виступив з доповіддю "Застосування лісової типології в агролісомеліорації", в якій запропонував для оцінки степових місцеоселень детальні показники на основі едафічної сітки.

І у подальшій своїй науковій діяльності в УкрНДІЛГА, на кафедрі загального лісівництва Української сільськогосподарської академії Дмитро Данилович не відступив від принципів школи П.С. Погребняка.

Доктор сільськогосподарських наук, професор Дмитро Данилович Лавриненко народився 2 липня 1913 року у с. Локнисте, на Чернігівщині у сім'ї сільського вчителя. Після закінчення семирічки вчиться у Чернігівському лісомеліоративному технікумі, а закінчивши його у 1931 р. працює спочатку районним лісоводом у Решетилівці, що на Полтавщині, а згодом дільничим лісоводом у Добрянському ліспромгоспі на Чернігівщині.

У 1934 р. Дмитро Данилович вступає на лісогосподарський факультет Українського лісотехнічного (з 1935 р. – Київського лісогосподарського) інституту, який закінчує з відзнакою у 1939 р., і залишається працювати асистентом кафедри загального лісівництва. Восени 1940 р. Дмитро Данилович навчається у заочній аспірантурі під керівництвом проф. В.Е. Шмідта, але подальше навчання переривається війною.

З початку і до кінця Великої вітчизняної війни Дмитро Данилович перебуває у діючій армії. За проявлені мужність і героїзм нагороджується орденом Червоної Зірки та чотирма медалями.

Після демобілізації у грудні 1945 р. Дмитро Данилович працює молодшим науковим співробітником спочатку у Ботанічному саду АН УРСР, а з організацією у липні 1946 р. Інституту лісівництва (з 1955 р. – Інституту лісу) АН УРСР переходить на роботу до нього, де і працює до злиття інституту у 1956 з УкрНДІЛГА. З 1956 по 1966 р. очолює відділ лісових культур.

Займатись науковою роботою Дмитро Данилович розпочав ще будучи студентом. Перші дослідницькі кроки ним зроблені з вивчення унікальних дубово-ясенево-модринових насаджень у Тростянецькому лісгоспі на Сумщині. Він встановив, що масове випадання дуба із насадження відбувається не із-за впливу швидкоростучої модрини, як вважав П.К. Фальковський, а саме із-за впливу ясена, який значно активізує свій ріст під впливом модрини. Подальші дослідження цих об'єктів під керівництвом П.С. Погребняка уже у повоєнні роки стали основою для кандидатської дисертації на тему: "Дубово-ясенево-модринові культури", яку Дмитро Данилович захистив у жовтні 1947 р.

Підвищений інтерес до розкриття механізму взаємодії деревних порід поряд з глибоким знанням основ лісової типології визначило значною мірою характер подальших досліджень. Дослідження 1946-1955 рр. у Лісостепу, Степу та Поліссі України дали змогу Дмитру Даниловичу у 1959 р. захистити докторську дисертацію на тему: "Взаємодія ясена з дубом та іншими породами в лісах Української РСР". У 1961 р. Д.Д. Лавриненку присвоєно звання професора зі спеціальності "Лісові культури".

Паралельно з вивченням взаємодії деревних порід, Дмитро Данилович проводить дослідження раціональних типів лісових культур. В УкрНДІЛГА його зусилля спрямовані на вдосконалення лісокультурної справи в Україні. Результати проведеної роботи публікуються у кількох монографіях, які мали велике практичне значення.

У 1966 р. Д.Д. Лавриненко обирається завідувачем кафедри загально-лісівництва Української сільськогосподарської академії, де і працює до виходу на пенсію у 1977 році. Лекції Дмитра Даниловича з лісівництва відзначалися глибоким змістом, діалектичним підходом до трактування процесів та явищ, які відбуваються в лісових насадженнях. Їх згадують до цього часу колишні студенти, що слухали його курс. Працюючи на кафедрі, Дмитро Данилович, поряд з педагогічною роботою, продовжує наукові дослідження у тих же напрямках. У 1966 та 1970 рр. виходять ще дві монографії, які підсумовують його наукові дослідження.

Всього Дмитро Данилович написав та опублікував 5 монографій, 8 брошур, більше 140 наукових статей та методичних розробок. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації 17 аспірантів.

Д.Д. Лавриненко проводив велику громадську роботу. У 1961-68 рр. він був членом президії та головою Харківського міського філіалу товариства охорони природи, а з 1968 р., членом Президії Київського філіалу товариства охорони природи.

Глибокі знання своєї справи, широка ерудиція у питаннях лісівництва, виключна працездатність, простота та людяність принесли Дмитру Даниловичу заслужену повагу з боку співробітників, колег, викладачів та студентів.

1 листопада 1979 р. Дмитра Даниловича не стало. Він похований на Байковому цвинтарі м. Києва.

Бібліографія основних праць Д.Д. Лавриненка

1. **Введення** модрина в культури на Україні як засіб піднесення продуктивності лісу: Пр. інст. лісівництва т.1/ АН УРСР. – Київ, 1949. – С. 77-143.
2. **Типы** лесных культур для площадей Гослесфонда УССР (у співавторстві з А.М. Флоровським, А.К. Ковалевським. – Киев-Харьков: Госиздат с.х.литерат, 1950. – 124 с.
3. **Сосново-дубові** культури. Праці інст.лісівн.т.2/ АН УРСР. – Київ, 1951. – С. 56-116.
4. **Визначення** населення коріння ґрунту в лісі. Праці інст.лісівн.т.3/ АН УРСР. – Київ, 1952. – С. 73-84.
5. **Взаємодія** дуба та ясеня в лісокультурах Лісостепу УРСР. Праці інституту лісівництва, т. 4/ АН УРСР. – Київ, 1953. – С. 117-179.
6. **Типы** лесных культур для Украины/ у співавторстві з А.М. Флоровським, А.К. Ковалевським/ . – К.: изд-во АН УССР, 1956. – 287 с.
7. **До методики** вивчення взаємодії деревних порід у дібровах// Діброви Лісостепу. Праці інституту лісівн.т.7/АН УССР, 1958. – С. 92-114.
8. **Наукові** основи підвищення продуктивності лісів Полісся Української РСР. – К.: вид-во УАСГН, 1960. – 195 с.
9. **Взаимодействие** древесных пород в различных типах леса. – М.: Лесн.пром-сть, 1965. – 247 с.
10. **Создание** тополевых насаждений/ в соавт. с Г.И. Редько, А.А. Лишенко, А.К. Ковалевским и др/ – М.: Лесн. пром-сть, 1966. – 314 с.
11. **Розвиток** лісотипологічної науки на Україні/ Вісник с.г.науки. – 1967, № II. – 93-100 с.
12. **Створення** лісових культур у дібровах України. – К.: Урожай, 1970. – 178 с.